

Dôvodová správa k zákonu č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov

A. Všeobecná časť

Návrh právnej úpravy sociálnej práce a podmienok výkonu niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov predkladá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako iniciatívny návrh. Vláda Slovenskej republiky si okrem iných úloh stanovila aj úlohu navrhnúť riešenie profesijného zabezpečenia výkonu sociálnej práce a predkladaný návrh obsahuje riešenie dlhodobého pretrvávajúceho problému spočívajúceho v absencii právnej úpravy profesijných podmienok výkonu sociálnej práce.

Predkladaný vládny návrh zákona v čl. I upravuje sociálnu prácu, právne vzťahy súvisiace s výkonom sociálnej práce, ako aj právne postavenie a pôsobnosť Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce.

Sociálna práca bola ako študijný odbor vysokoškolského štúdia zavedená na Slovensku začiatkom 90-tych rokov minulého storočia. Ročne končia sociálnu prácu stovky absolventov (v roku 2012 to bolo cca 7 500 absolventov denného a diaľkového štúdia), avšak len niektorí z nich skutočne sociálnu prácu v praxi aj vykonávajú. Dôvody tohto stavu sú rôzne. V prvom rade je to dôsledok obdobia spred cca dvadsiatich rokov, v ktorom prakticky jedinou odbornú prípravu sociálnym pracovníkom poskytovalo pomaturitné nadstavbové štúdium a samotný výkon sociálnej práce zabezpečovali fyzické osoby s rôznym vzdelaním, tak vysokoškolským, ako aj stredoškolským. Sociálnu prácu, a to napriek všetkému pokroku v tejto oblasti, však dnes, ako pred dvadsiatimi rokmi vykonávajú aj ľudia, ktorí nemajú zodpovedajúce vzdelanie. Ťažiskovým dôvodom je, že pre sociálnu prácu neexistujú žiadne oficiálne pravidlá výkonu. Sociálna práca nie je ako profesia slovenskou spoločnosťou veľmi oceňovaná a sociálna práca ako profesia má, napriek častému verbálnemu zdôrazňovaniu významu sociálnej práce, nízky profesijný status.

Skreslený názor laickej verejnosti a žiaľ aj časti odbornej verejnosti na podstatu a význam tak zložitej a hlavne nezastupiteľnej profesie sa nepodarilo za posledných viac ako dvadsať rokov zmeniť. Ani vo vnútri profesie neboli zaznamenané výrazné úspechy – opakované snahy o uchopenie profesie prostredníctvom profesijných združení, ktoré nemali zodpovedajúce kompetencie neboli úspešné, ako málo efektívne sa ukazujú tiež čiastkové úpravy kvalifikačných podmienok pre jednotlivé oblasti výkonu vo vecných právnych predpisoch.

V úzkej spolupráci so zástupcami vysokých škôl, na ktorých sa sociálna práca študuje združených v Asociácii vzdelávateľov v sociálnej práci, boli pripravené základné východiská budúcej právnej úpravy podmienok výkonu sociálnej práce. Ministerstvo vedomé si nielen potreby takejto právnej úpravy, ale tiež jej jedinečnosti predstavilo návrh budúcej právnej úpravy odbornej verejnosti prostredníctvom odbornej verejnej diskusie k návrhu právnej úpravy sociálnej práce, podmienok výkonu sociálnej práce a podmienok výkonu niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí rodiny. Odborníci z praxe aj z teórie mali možnosť podávať svoje návrhy, námety a názory k návrhu a tieto boli využité pri spracovaní predkladaného návrhu zákona. Samotné výsledky odbornej diskusie ešte viac zdôraznili potrebu právnej úpravy - časť diskutujúcich, okrem odborných pripomienok, zdôrazňovala nízky profesijný kredit sociálnych pracovníkov v spoločnosti.

V rámci diskusie sa objavili aj názory, že sociálnu prácu by mohli vykonávať aj iné profesie, nakoľko práve multidisciplinárnosť je pre riešenie sociálnych problémov nevyhnutná. Táto téza je nespochybniteľná – na riešení sociálnej problematiky sa musia zúčastňovať rôzne profesie, rovnako ako sa na riešení problémov musia podieľať zo svojho uhlu pohľadu rôzne profesie, avšak každá v postavení, ktorá jej prislúcha - sociálna práca je charakteristická interdisciplinárnym prístupom k

regulovaniu a riadeniu sociálnej problematiky, využíva integrované poznatky z oblasti psychológie, psychiatrie, práva, sociológie, politológie, sociálnej pediatrie, pedagogiky, filozofie, religionistiky a pod. a práve multidisciplinárnosť robí sociálnu prácu nezameniteľnou s inými profesiami. Vzdelanie je elementárnym znakom každej profesie a je preto pochopiteľné, že ani pre profesiu sociálnej práce to nemôže byť inak.

V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že návrh upravuje profesijné podmienky výkonu sociálnej práce a nie profesijné zabezpečenie jednotlivých oblastí praxe – nie je napr. možné zamieňať pojem sociálne služby za pojem sociálna práca, v oblasti sociálnych služieb, vzhľadom na povahu odborných činností, ktorými sú sociálne služby napĺňané, pôsobí mnoho profesií a jednou z nich je aj sociálny pracovník, ktorý vykonáva sociálnu prácu. Tento zákon sa tiež nevzťahuje na poskytovanie informácií, na sprostredkúvanie odbornej pomoci a na ďalšie čiastkové činnosti, ktoré svojim charakterom zodpovedajú činnostiam v sociálnej oblasti.

Predkladaný vládny návrh zákona má za cieľ podporu profesionalizácie výkonu všeobecne, a to najmä ustanovením nevyhnutných kvalifikačných predpokladov, nie je to zákon, napr. z oblasti pracovnoprávných vzťahov či odmeňovania.

Vládny návrh zákona je konštruovaný v základnej logike, že sociálnu prácu v praxi môže vykonávať len ten, kto ju vyštudoval a len ten, kto sociálnu prácu vyštudoval a vykonáva ju v praxi je sociálny pracovník, resp. asistent sociálnej práce. Nakoľko je potrebné rešpektovať slobodu profesie sociálnych pracovníkov, návrh kombinuje úpravu podmienok výkonu sociálnej práce s utvorením právnych podmienok na spravovanie profesie samotnými sociálnymi pracovníkmi a asistentmi sociálnej práce prostredníctvom samostatnej profesijnej organizácie so zákonom priznanými kompetenciami. Navrhuje sa jasne ustanoviť, že sociálnu prácu vykonáva v praxi sociálny pracovník a asistent sociálnej práce v závislosti od získaného stupňa vysokoškolského štúdia. Návrh upravuje zároveň aj všetky atribúty, ktoré prináležia etablovanej profesii – odbornú spôsobilosť, profesijné tituly, výkon samostatnej praxe, profesijnú organizáciu a jej úlohy.

Aj keď má byť zákon primárne venovaný sociálnej práci a jej vykonávateľom, neobsahuje žiadne definovanie sociálnej práce – predchádzajúce pokusy o jej zadefinovanie (napr. v zákone o sociálnej pomoci), ako aj absencia takýchto úprav pre iné odbory potvrdzujú, že definície, ktoré nemajú normatívny obsah, resp. nie sú potrebné pre ďalšiu legislatívnu úpravu, patria teórii a ani právna úprava nemôže prebrať, resp. nahrádzať rolu teórie. Akákoľvek definícia, ktorá by svojou formou zodpovedala aj požiadavkám kladeným na zákon, by nebola univerzálne akceptovateľná vo všetkých oblastiach, v ktorých sa sociálna práca vykonáva. Pokusy o jej formulovanie na účely zákona by i naďalej odvádzali pozornosť od podstaty, ktorou je inštitucionalizácia a profesionalizácia sociálnej práce. Napriek uvedenému je sociálna práca vykonávaná v praxi na účely v návrhu zákona vymedzená ako odborná činnosť vykonávaná sociálnym pracovníkom alebo asistentom sociálnej práce na účel ustanovený osobitným predpisom, t. j. ako súbor pracovných činností na vykonávanie ktorých sú potrebné vedomosti a zručnosti získané absolvovaním vysokoškolského vzdelania prvého stupňa v študijnom odbore sociálna práca alebo vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca.

Zároveň sa navrhuje utvoriť zákonné podmienky aj na výkon rôznych špecializácií – špecializovaných odborných pracovných činností v špecializovaných odboroch sociálnej práce. Dôvodom tohto návrhu je, aby pre niektoré oblasti výkonu, mohla byť v budúcnosti požadovaná príslušná špecializácia. Už dnes existujú preukázateľne oblasti výkonu sociálnej práce, ktoré vyžadujú prehĺbenie, resp. rozšírenie vedomostí získané v rámci štandardného vysokoškolského študijného programu.

Súčasťou predkladaného vládneho návrhu zákona je aj návrh, aby sociálny pracovník a asistent sociálnej práce a tiež aj rôzne profesie pôsobiace v oblasti sociálnych vecí a rodiny mohli získať a zároveň aj legitímne vykonávať rôzne špecifické odborné znalosti, ktoré nevyžadujú konkrétne primárne vzdelanie v sociálnej práci, psychológii, pedagogike a pod. Na účely zákona sú tieto odborné

činnosti nazvané pojmom nadstavbové odborné činnosti a ich podstatou je, že nie sú vlastné len sociálnym pracovníkom a na ich vykonávanie je nevyhnutné absolvovať akreditované vzdelávanie.

Keďže sa aj v prípade špecializácií aj nadstavbových odborných metód jedná o nové inštitúty, ktorých príprava a zavedenie vyžaduje určité časové obdobie, navrhuje sa, aby ustanovenia, ktoré sa k nim vzťahujú, boli účinné od 1. januára 2016 s podrobnou úpravou v nariadení vlády Slovenskej republiky a so stanoveným prechodným obdobím na doplnenie špecializačného vzdelávania.

Vzhľadom na potreby praxe, ako aj na inšpiráciu z výkonu ostatných profesií, je súčasťou navrhovanej právnej úpravy návrh, aby sociálna práca mohla byť vykonávaná aj ako samostatná prax (sociálny pracovník). V rámci verejnej odbornej diskusie ministerstvo osobitne požiadalo o vyjadrenie názoru odbornej verejnosti k dvom možnostiam riešenia výkonu samostatnej praxe sociálneho pracovníka, a to formou viazanej živnosti alebo výkonu slobodného povolania. Názory odbornej verejnosti smerovali k podpore oboch alternatív, z tohto dôvodu návrh zákona obsahuje pre profesiu vhodnejšiu alternatívu výkonu samostatnej zárobkovej činnosti v podobe výkonu samostatnej praxe podobne ako v iných profesiách (napr. výkon psychologických činností v oblasti zdravotníctva).

Keďže ministerstvo samo nemôže spravovať profesiu sociálnej práce, navrhuje riešiť spravovanie profesie sociálny pracovník a asistent sociálnej práce, o. i. utvorením právnych podmienok na spravovanie profesie samotnými sociálnymi pracovníkmi a asistentmi sociálnej práce prostredníctvom samostatnej profesijnej organizácie so zákonom priznanými kompetenciami. Navrhuje sa zveriť Komore sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce rozhodovanie nielen o členstve v komore, disciplinárnych previneniach, ale tiež aj o povoleniach na výkon samostatnej praxe a uznávaní dokladov o absolvovaní vzdelávania vydaného zahraničnou inštitúciou na účely preukázania osobitnej odbornej spôsobilosti podľa zákona. Vzhľadom na závažnosť sa zároveň navrhuje, aby sa na konanie o disciplinárnych previneniach, konanie vo veci vydania povolenia a konanie o odňatí povolenia na výkon samostatnej praxe vzťahoval všeobecný predpis o správnom konaní so zákonom upravenými odchýlkami (napr. lehoty). Súčasne sa navrhuje, aby komora pri uznávaní dokladov uplatňovala postup ustanovený zákonom č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa navrhuje významný zásah do aktuálnych podmienok výkonu sociálnej práce, prechodné ustanovenia v kombinácii s rôznou účinnosťou ustanovení zákona utvárajú podmienky na postupné zavádzanie systému vzdelávania, špecializácií a na konštituovanie a prevádzkovanie komory.

Hoci predkladaný vládny návrh zákona navrhuje upraviť všeobecné podmienky výkonu sociálnej práce na účely a za podmienok ustanovenými konkrétnymi právnymi predpismi, je súčasťou prechodných ustanovení aj úprava zohľadňujúca skutočnosť, že sociálnu prácu aktuálne vykonávajú odborníci z rôznych oblastí, tak aby jednoznačne mohli tí, ktorí budú plniť podmienky na výkon svojho povolania (reálne vykonávaného) ku dňu účinnosti zákona, naďalej pokračovať vo výkone svojho povolania.

V čl. II sa navrhuje doplnenie živnostenského zákona, ktoré spočíva v rozšírení činností, ktoré nie sú živnosťou, o sociálnych pracovníkov.

V čl. III až V v súvislosti s právnou úpravou výkonu sociálnej práce sociálnym pracovníkom navrhovanou v čl. I sa navrhujú zmeny v zákone o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v čl. III, v zákone o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v čl. IV a v zákone o sociálnych službách v čl. V.

Finančný, sociálny, environmentálny vplyv a vplyv na podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti sú uvedené v doložke vybraných vplyvov.

Vládny návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Vládny návrh zákona je zlučiteľný s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

Čl. I

K § 1 a 2

Predmet úpravy je navrhnutý tak, aby úprava sociálnej práce a podmienok výkonu sociálnej práce mohla byť využitá pre všetky oblasti (napr. zdravotníctvo, školstvo...), v ktorých sa sociálna práca vykonáva a zároveň, aby sa navrhnuté podmienky výkonu niektorých odborných činností (na účely zákona nazvané pojmom nadstavbové odborné činnosti) týkali výlučne profesií pôsobiacich v oblasti sociálnych vecí a rodiny. Návrh predmetu úpravy zodpovedá cieľu zákona – t. j. popri úprave podmienok nadstavbových odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny, upraviť všetky atribúty, ktoré prináležia etablovanej profesii – podmienky výkonu sociálnej práce v praxi (odbornú spôsobilosť, profesijné tituly, výkon samostatnej praxe, vzdelávanie), ako aj zriadenie, postavenie a pôsobnosť profesijnej organizácie - Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce (ďalej len „komora“).

Vzhľadom na mnohovýznamnosť pojmu sociálna práca (vedný odbor, študijný odbor, odborná činnosť) sa navrhuje na účely zákona vymedziť sociálnu prácu ako odbornú činnosť vykonávanú, rovnako ako ostatné odborné pracovné činnosti v iných oblastiach (napr. z oblasti zdravotníctva, školstva a pod.) na účel ustanovený osobitným predpisom v praxi sociálnym pracovníkom a asistentom sociálnej práce tak, aby vymedzenie zodpovedalo účelu navrhovaného zákona – t. j. vymedziť sociálnu prácu a podmienky jej výkonu výlučne na účely praxe tak, aby bolo zároveň jednoznačne zrejmé, že sociálna práca v praxi je vykonávaná súborom pracovných činností (napr. sociálnej diagnostiky vyžadujúcej použitie metód, postupov a techník sociálnej práce; tvorba, koordinácia tvorby plánov sociálnej práce; poskytovanie sociálneho poradenstva za účelom zmiernenia alebo odstránenia nepriaznivej životnej situácie; poskytovanie krízovej intervencie;) na vykonávanie ktorých sú potrebné také vedomosti a zručnosti, ktoré je možné získať len absolvovaním konkrétneho stupňa vysokoškolského štúdia sociálnej práce.

Vzhľadom na potreby praxe sa navrhuje utvoriť, rovnako ako v iných oblastiach, aj zákonné podmienky na výkon rôznych špecializácií – špecializovanej odbornej pracovnej činnosti v ustanovenom špecializovanom odbore sociálnej práce tak, aby pre niektoré oblasti výkonu, ktoré to vyžadujú (už dnes existujú preukázateľne oblasti výkonu sociálnej práce, ktoré vyžadujú prehĺbenie, resp. rozšírenie vedomostí získané v rámci štandardného vysokoškolského študijného programu), mohla byť na dosiahnutie účelu stanoveného osobitnými predpismi požadovaná príslušná špecializácia k ukončenému vysokoškolskému vzdelaniu druhého stupňa v študijnom programe sociálna práca (vzhľadom na vývoj v oblasti sociálnej práce bude sústavu špecializovaných odborov, špecializačné akreditované vzdelávanie a jeho štandard upravovať flexibilnejšie nariadenie vlády Slovenskej republiky).

K § 3

Navrhuje sa jasne ustanoviť podmienky výkonu sociálnej práce v praxi tak, aby sociálnu prácu mohli v praxi vykonávať len fyzické osoby, ktoré sú odborne spôsobilé.

Nakoľko návrh počíta s výraznou zmenou – navrhuje sa, aby sociálny pracovník (nie asistent sociálnej práce) mohol sociálnu prácu vykonávať aj ako samostatnú prax v profesii sociálny pracovník (§ 7 až 11), je súčasťou ustanovenia aj podmienka povolenia na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka, ak bude sociálna práca vykonávaná ako samostatná prax. Je treba zdôrazniť, že predkladaný návrh je výlučne o odbornosti, ostatné podmienky (s výnimkou napr. podmienky

bezúhonnosti k výkonu samostatnej praxe) upravuje oblasť pracovného práva, osobitné právne predpisy, resp. zamestnávateľ.

K § 4 až 6

Návrh obsahuje úpravu odbornej spôsobilosti na výkon profesie sociálny pracovník a asistent sociálnej práce. Ťažiskom je úprava kvalifikačného predpokladu a osobitného kvalifikačného predpokladu v § 5 – navrhuje sa, aby kvalifikačným predpokladom pre výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom bolo splnenie podmienky vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca a kvalifikačným predpokladom pre výkon sociálnej práce asistentom sociálnej práce bol ten, kto získal vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa v študijnom odbore sociálna práca - stanovenie takýchto kvalifikačných predpokladov zohľadňuje rozsah pracovných činností na vykonávanie ktorých na jednej strane pripravuje a na druhej strane aj oprávňuje ukončenie konkrétneho stupňa vysokoškolského štúdia sociálnej práce.

Návrh zákona upravuje aj podmienky pre zavedenie výkonu špecializovaných odborných činností. Dôvodom tohto návrhu je, že praktický výkon v niektorých oblastiach vyžaduje vykonávanie odborných metód práce, na ktoré nepripravuje v požadovanom rozsahu a hĺbke ani vysokoškolské štúdium druhého stupňa. Prax sa s takýmito požiadavkami na výkon dlhodobo vyrovnáva sama a je preto potrebné utvoriť podmienky na systémové riešenie odbornosti výkonu aj možnosťou špecializácií. Je potrebné zdôrazniť, že špecializácie sa budú vyžadovať len pre niektoré oblasti výkonu sociálnej práce, len tam, kde rozsah vedomostí získaných vysokoškolským štúdiom nepostačuje. Z tohto dôvodu sa tiež navrhuje ako kvalifikačný predpoklad na výkon špecializovaných odborných činností vyžadovať ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore sociálna práca a splnenie osobitného kvalifikačného predpokladu absolvovaním ustanoveného špecializačného akreditovaného vzdelávania v príslušnom špecializačnom odbore. Vzhľadom na vývoj v oblasti sociálnej práce bude sústavu špecializovaných odborov, špecializované akreditované vzdelávanie a jeho štandard upravovať flexibilnejšie nariadenie vlády Slovenskej republiky.

Navrhuje sa tiež, aby súčasťou odbornej spôsobilosti sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce bolo aj udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a zručností potrebných na výkon sociálnej práce, t. j. sústavné vzdelávanie v sociálnej práci ako štandardná požiadavka kladená na všetky profesie. Návrh obsahuje aj osobitnú úpravu k sústavnému vzdelávaniu sociálnych pracovníkov vykonávajúcich samostatnú prax (nakoľko sústavné vzdelávanie zamestnancov zabezpečuje, resp. utvára preň podmienky, sleduje a hodnotí zamestnávateľ), kde sa sledovanie, a ako aj hodnotenie sústavného vzdelávania, zveruje komore.

K § 7 až 11

Navrhuje sa utvoriť podmienky na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka. K takému návrhu vedú ministerstvo praktické skúsenosti v oblasti sociálnych vecí rodiny, kde významne pôsobia rôzne druhy neštátnych subjektov, avšak z praktického hľadiska by na niektoré účely bolo vhodnejšie sociálnu prácu zabezpečovať prostredníctvom fyzických osôb za jednoznačne stanovených podmienok.

K dispozícii boli odbornej verejnosti ponúknuté dve možnosti riešenia – viazaná živnosť alebo výkon slobodného povolania, aj keď sa časť verejnosti priklonila k spôsobu riešenia prostredníctvom viazanej živnosti v zásade bola táto alternatíva vnímaná kriticky s ťažiskom na poukazovanie nevhodnosti vykonávať sociálnu prácu ako klasický druh podnikania. Návrh obsahuje riešenie prostredníctvom výkonu samostatnej praxe s osobitnou úpravou podmienok výkonu a s vylúčením sociálnej práce zo živnostenských činností (čl. II návrhu zákona). Aktuálne nie je možné predvídať záujem o výkon samostatnej praxe, avšak sú oblasti, pre ktoré by mohla byť táto možnosť vhodná (napr. špecializované sociálne poradenstvo a pod.) a nie je vhodné ju z výkonu sociálnej práce vylučovať.

Podstatou návrhu je, že na výkon samostatnej praxe v profesii sociálny pracovník, by sa vyžadovalo povolenie komory, ktoré by komora mohla vydať, ak by sociálny pracovník splnil ustanovený kvalifikačný predpoklad, vykonával by sociálnu prácu v praxi najmenej 3 roky a splnil by ďalšie podmienky ustanovené zákonom, napr. ak by splnil podmienku bezúhonnosti, spôsobilosti na právne úkony, ak aby účel výkonu samostatnej praxe, ku ktorej by sa vzťahovalo povolenie, upravoval osobitný predpis (napr. vecný zákon by upravil účel výkonu sociálnej práce sociálnym pracovníkom, napr. sanačný program rodiny by za zákonom ustanovených podmienok mohol vykonávať aj sociálny pracovník ako výkon samostatnej praxe). Vzhľadom na skutočnosť, že supervízia (odborná metóda kontinuálneho zvyšovania profesionálnych kompetencií odborníkov pracujúcich s ľuďmi, pri ktorej sa supervidovaní učia kvalitnejšie vykonávať svoju prácu a získavajú nové profesionálne schopnosti a zručnosti) je nielen prirodzenou súčasťou skvalitňovania výkonu, ale osobitné predpisy postupne upravujú povinnú supervíziu pre jednotlivé oblasti výkonu (sociálne služby, sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela) navrhuje sa, aby súčasťou podmienok na vydanie povolenia bolo aj zabezpečenie supervízie.

Návrh upravuje povinnosti držiteľa povolenia, ktoré sa vydáva na neurčitý čas a nemožno ho previesť na inú fyzickú osobu.

Základnými podmienkami na udržanie povolenia budú, okrem plnenia podmienok za ktorých bolo vydané, podmienka členstva v komore, podmienka sústavného vzdelávania, podmienka sústavného výkonu praxe (bude možné za zákonom stanovených podmienok prax pozastaviť na žiadosť držiteľa ak dôvodom nie je, napr. neplnenie podmienky odbornosti alebo pri prerušení členstva v komore z dôvodu disciplinárneho konania).

Navrhuje sa tiež, aby platnosť povolenia zanikla zo zákona na žiadosť držiteľa, ako následok disciplinárneho opatrenia vylúčenie z komory a dňom právoplatnosti rozhodnutia o pozbavení spôsobilosti na právne úkony alebo dňom právoplatnosti rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony.

Komora bude povinná odňať povolenie vždy, keď držiteľ prestane plniť ustanovený kvalifikačný predpoklad, výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka, na ktorý bolo udelené povolenie nie je možný, nakoľko sa naň nevzťahuje (už) osobitný predpis, držiteľ prestal plniť podmienku bezúhonnosti, resp. nemá zabezpečenú supervíziu. Možnosť odňať povolenie bude mať komora v prípade opakovaných disciplinárnych opatrení.

Komora bude môcť vydať povolenie fyzickej osobe najskôr po uplynutí piatich rokov od zániku povolenia z dôvodu disciplinárneho opatrenia - vylúčenia z komory alebo odňatia povolenia. Navrhuje sa tiež, aby register povolení viedla, priebežne aktualizovala a zverejňovala na svojom webovom sídle komora (§ 15 ods. 2).

Navrhuje sa, aby sa na konanie o udelení povolenia a odňatí povolenia vzťahoval všeobecný predpis o správnom konaní so zákonom upravenými odchýlkami (§ 39). Vo veciach povolení bude rozhodovať profesijná rada komory a odvolacím orgánom bude predstavenstvo komory. Zároveň sa navrhuje, aby v prípade, ak komora vydá povolenie, namiesto písomného rozhodnutia vydávala povolenie na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka.

K § 12 a 13

Vzhľadom na pretrvávajúce problémy a pochybnosti praxe (či vôbec a ak, tak ktoré odborné metódy práce, techniky práce a postupy práce, ktoré nie sú súčasťou výbavy sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce získanej štúdiom, môžu a za akých podmienok sociálny pracovník a asistent sociálnej práce vykonávať), navrhuje sa upraviť aj podmienky vykonávania rôznych odborných činností, ktoré nepatria primárne do oblasti sociálnej práce, ale ktoré môže vzhľadom na ich povahu odborne spôsobilý sociálny pracovník alebo asistent sociálnej práce po doplnení/získaní určených špeciálnych vedomostí a zručností vykonávať. Na účely zákona sú tieto špecifické odborné činnosti na

vykonávanie ktorých je nevyhnutné absolvovanie akreditovaného odborného vzdelávania nazvané pojmom nadstavbové odborné činnosti a ich podstatou je, že nie sú vlastné len sociálnym pracovníkom a asistentom sociálnej práce.

Vzhľadom na skutočnosť, že s rovnakým problémom sa stretávajú aj iné profesie v oblasti sociálnych vecí a rodiny, navrhuje sa upraviť profesijné podmienky výkonu nadstavbových odborných činností aj pre profesiu psychológ, špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, sociálny pedagóg a ďalšie profesie pôsobiace v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

Navrhuje sa preto osobitne upraviť odbornú spôsobilosť aj na výkon nadstavbových odborných činností. Vzhľadom na špecifickú povahu nadstavbových odborných činností sa navrhuje splnenie tak kvalifikačného predpokladu (získané ustanoveného vysokoškolského vzdelania v študijnom odbore a stupni vysokoškolského štúdia pre príslušnú nadstavbovú odbornú činnosť), splnenie osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon špecializovanej odbornej činnosti, ak je pre príslušnú nadstavbovú odbornú činnosť ustanovené splnenie tohto predpokladu, ako aj splnenie osobitného kvalifikačného predpokladu absolvovaním akreditovaného vzdelávacieho programu ustanoveného pre príslušnú nadstavbovú odbornú činnosť. Rovnako sa navrhuje aby súčasťou odbornej spôsobilosti bolo aj absolvovanie vzdelávania na udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie vedomostí a zručností potrebných na výkon nadstavbovej odbornej činnosti, t. j. sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti počas výkonu nadstavbových odborných činností.

Úlohy v oblasti sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti zamestnancov zabezpečuje opäť zamestnávateľ, avšak u sociálnych pracovníkov vykonávajúcich samostatnú prax sa navrhuje, aby spôsob plnenia podmienky sústavného vzdelávania v nadstavbovej odbornej činnosti oznamoval sociálny pracovník vykonávajúci samostatnú prax na požiadanie komore.

Podobne ako pri špecializovaných odboroch sociálnej práce sa navrhuje, aby sústavu nadstavbových odborných činností, kvalifikačný predpoklad, osobitný kvalifikačný predpoklad pre príslušnú nadstavbovú odbornú činnosť, vzdelávacie programy podľa nadstavbových odborných činností, štandardy vzdelávacích programov a kvalifikačné predpoklady pre prijatie do vzdelávacieho programu ustanovila vláda Slovenskej republiky nariadením.

K § 14

Navrhuje sa zriadiť na účely spravovania profesie sociálny pracovník a asistent sociálnej práce Slovenskú komoru sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce tak, aby rovnako ako v prípade iných povolání, resp. profesií boli utvorené právne podmienky na spravovanie tejto profesie kombináciou zákonom upravených podmienok vykonávania profesie s utvorením právnych podmienok na spravovanie profesie samotnými sociálnymi pracovníkmi a asistentmi sociálnej práce prostredníctvom samostatnej profesijnej organizácie so zákonom priznanými kompetenciami.

Navrhuje sa zriadiť komoru ako právnickú osobu s pôsobnosťou na území Slovenskej republiky. Činnosť komory sa bude riadiť štatútom komory a ďalšími predpismi komory.

Navrhuje sa z dôvodu predchádzania možným nezrovnalostiam v budúcnosti z dôvodu neskúsenosti s organizačnými náležitosťami profesijnej organizácie upraviť aspoň rámcovo obsah štatútu komory.

K § 15

Navrhuje sa upraviť úlohy komory tak, aby mohla plniť funkciu profesijnej organizácie. Medzi základné úlohy komory, okrem plnenia úloh vo veciach zápisu do zoznamu členov (zapísanie, nezapísanie, prerušenia a zániku členstva), rozhodovania vo veciach povolenia, disciplinárneho previnenia a vo veciach uznávania dokladov, konania vo veciach podnetov, návrhov a sťažností svojich členov a pod., je úlohou komory ochrana práv a záujmov členov v súvislosti s výkonom

povolania, poskytovanie bezplatného poradenstva v súvislosti s výkonom povolania a sprostredkovanie zastupovania v konaní pred súdmi vo veciach súvisiacich s výkonom povolania v prípade potreby. Pre sociálnu prácu je osobitne dôležitá kompetencia komory vydávať etický kódex profesie a dohliadať nad etikou povolania.

Zároveň sa navrhuje uložiť komore povinnosť viesť, pravidelne aktualizovať a sprístupňovať na svojom webovom sídle zoznam členov komory, hosťujúcich členov komory, čestných členov komory, členov orgánov komory (okrem snemu komory) a register povolení.

K § 16

Navrhuje sa dobrovoľné členstvo v komore (výnimku tvorí len sociálny pracovník, vykonávajúci samostatnú prax). Členom komory môže byť fyzická osoba, ktorá je odborne spôsobilá na výkon sociálnej práce a vykonáva sociálnu prácu v praxi. Vyžaduje sa, aby fyzická osoba komoru písomne požiadala o zápis do zoznamu členov komory; to neplatí u tých sociálnych pracovníkov, ktorým bolo vydané povolenie na výkon samostatnej praxe nakoľko sa s vydaním povolenia stávajú automaticky členmi komory.

Za náležitosti spojené so zápisom člena do komory bude zodpovedné predstavenstvo komory. Návrh upravuje povinnosti predstavenstva komory tak pre prípad zapísania do zoznamu členov komory, ako aj pre prípad, že žiadateľ nebude môcť byť do zoznamu členov komory zapísaný pre nesplnenie podmienky odbornej spôsobilosti a/alebo nesplnenie podmienky výkonu sociálnej práce v praxi. V takomto prípade bude môcť žiadateľ podať námietku, o ktorej rozhoduje profesijná rada komory v stanovenej lehote do dvoch mesiacov odo dňa doručenia námietky.

V návrhu je upravená aj možnosť prerušenia členstva (na žiadosť člena alebo z dôvodov uloženia disciplinárneho opatrenia – prerušenie členstva) a zániku členstva (na žiadosť, smrťou člena komory alebo jeho vyhlásením za mŕtveho, vylúčením člena z komory v disciplinárnom konaní, nevykonávaním sociálnej práce v praxi dlhšie ako jeden rok a odňatím povolenia na výkon samostatnej praxe).

Pre prípad nečinnosti komory vo veciach zapísania do zoznamu členov sa navrhuje aj opatrenie proti nečinnosti - ak je komora nečinná má sa za to, že dňom zapísania do zoznamu členov komory je deň doručenia písomnej žiadosti fyzickej osoby komore.

K § 17

Navrhuje sa, o. i., aj vzhľadom na disciplinárne kompetencie komory, jasne upraviť práva a povinnosti členov komory.

K § 18

Vzhľadom na fakt, že sociálna práca nemá systém vzdelávania a systematicky sa tejto problematike v oblasti praktickej sociálnej práce nikto nevenuje, sa tiež navrhuje, aby okrem čestných členov bola zavedená aj možnosť tzv. hosťujúceho členstva pre člena profesijného/stavovského združenia z oblasti vzdelávania, resp. odborníka z oblasti sociálnych vecí rodiny tak, aby hosťujúci člen nemal práva ako člen komory, ale aby mohol riadne pôsobiť v profesijnej rade komory (s výnimkou predsedu profesijnej rady).

K § 19

Navrhuje sa, aby orgánmi komory boli snem komory, predstavenstvo komory, dozorná rada komory, profesijná rada komory a disciplinárna komisia komory. Špecifikom, na rozdiel od iných profesijných združení, by mala byť profesijná rada komory, ktorá je osobitne pre sociálnu prácu dôležitá, nakoľko doposiaľ nikdy neexistoval inštitút, ktorý by dbal na profesijné zabezpečenie sociálnej práce - sociálna práca nemá doposiaľ žiadne skúsenosti s budovaním profesie, s odborným vzdelávaním a pod.

Štatutárnym orgánom komory je predseda komory, ktorý je zároveň nielen člen ale aj predseda predstavenstva. Funkcie v orgánoch komory sú navzájom nezlučiteľné, sú čestné a na preukázané výdavky vzniknuté pri výkone funkcie bude môcť byť poskytnutá náhrada podľa zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách.

K § 20 až 22

V uvedených ustanoveniach sa navrhuje upraviť kompetencie jednotlivých orgánov komory tak, aby bola zabezpečená funkčnosť komory. Návrh kompetencií orgánov zodpovedá rozsahu kompetencií porovnateľných profesijných a stavovských organizácií. Istou výnimkou oproti štandardným úpravám je, že predseda komory nie je samostatným orgánom komory.

Snem je najvyšším orgánom komory, predstavenstvo je výkonným a riadiacim orgánom komory, na čele ktorého je predseda komory (štatutárny orgán komory), ktorého volí snem komory dozorná rada komory je kontrolným orgánom komory. Ďalšie vedenie orgánov komory je ponechané na voľbe členov jednotlivých poradných orgánov.

K § 23

Vzhľadom na situáciu v profesijnom zabezpečení sociálnej práce sa navrhuje, aby časť kompetencií smerom k profesii vykonával orgán komory - profesijná rada komory.

Navrhuje sa, aby členov profesijnej rady komory volil snem komory z členov komory a z hostujúcich členov tak, aby bol zachovaný väčšinový podiel členov komory v profesijnej rade. Úlohou profesijnej rady má byť okrem úloh spojených s etickým kódexom profesie aj riešenie hodnotenia sústavného vzdelávania členov komory, úlohy spojené s povoleniami na výkon samostatnej praxe v profesii sociálny pracovník (rozhodovacia činnosť k výkonu samostatnej praxe a vedenie registra povolení) a vo veciach uznávania dokladov o absolvovaní vzdelávania (špecializačné vzdelávania a akreditované vzdelávanie na účely splnenia osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon nadstavbových činností) vydaných zahraničnými školami alebo inými oprávnenými orgánmi podľa právnych predpisov príslušného štátu.

K § 24 až 26

Základnou úlohou disciplinárnej komisie komory je rozhodovanie o disciplinárnych opatreniach v disciplinárnom konaní na návrh dozornej rady komory, profesijnej rady komory, z vlastného podnetu alebo na podnet iných osôb.

Disciplinárnym previnením člena komory je porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona alebo porušenie vnútorných predpisov komory alebo etického kódexu. Jednotlivé disciplinárne opatrenia sa viažu k disciplinárnym previneniam - písomné napomenutie za porušenie štatútu komory a vnútorných predpisov komory, za porušenie povinností oznamovať predstavenstvu komory skutočnosti rozhodujúce pre členstvo v komore a za porušenie povinnosti riadne a včas platiť členský príspevok; peňažnú pokutu až do výšky 150 eur za opakované porušenie štatútu komory a vnútorných predpisov komory, za opakované porušenie povinností oznamovať predstavenstvu komory skutočnosti rozhodujúce pre členstvo v komore a za porušenie povinnosti vykonávať sociálnu prácu v súlade s týmto zákonom, so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom;

prerušenie členstva v komore od 2 mesiacov do 2 rokov za závažné alebo opakované porušenie povinnosti vykonávať sociálnu prácu v súlade s týmto zákonom, so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom a za opakované porušenie povinnosti riadne a včas platiť členský príspevok; vylúčenie člena komory z komory na dobu najviac 5 rokov za opakované závažné porušenie povinnosti vykonávať sociálnu prácu v súlade s týmto zákonom, so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom alebo za neplnenie povinnosti platenia členských príspevkov (za obdobie 24 kalendárnych mesiacov).

Navrhuje sa aby disciplinárne opatrenia nebolo možné uložiť súbežne, aby sa výkon disciplinárnych opatrení dal (okrem napomenutia) odložiť na dobu najviac dvoch rokov s vykonaním disciplinárneho opatrenia pri následnom uložení disciplinárneho opatrenia. Navrhuje sa tiež aby disciplinárna komisia mohla upustiť od uloženia disciplinárneho opatrenia za disciplinárne previnenie, ak prerokovanie disciplinárneho previnenia považuje za postačujúce vzhľadom na charakter porušenej povinnosti a na spôsob konania.

Na účely disciplinárneho konania sa navrhuje zriadenie najmenej trojčlenného disciplinárneho výboru. Na disciplinárne konanie sa bude vzťahovať všeobecný predpis o správnom konaní so zákonom upravenými odchýlkami (napr. lehoty). O odvolaní proti rozhodnutiu disciplinárnej komisie rozhoduje predstavenstvo komory a odvolanie bude mať odkladný účinok. Disciplinárna komisia komory bude môcť uložiť disciplinárne opatrenie do jedného roka odo dňa, keď sa dozvedela o porušení povinnosti, najneskôr do troch rokov odo dňa porušenia povinnosti.

K § 27

Návrh úpravy hospodárenia komory zodpovedá štandardným úpravám porovnateľných organizácií. Na podporu existencie komory návrh v prílohe Doložka vplyvov predpokladá dočasnú podporu hospodárenia komory zo štátneho rozpočtu. Komora môže podnikáť v oblasti vzdelávania, vydávania odborných časopisov a publikácií na podporu plnenia svojich úloh.

K § 28

Tretia časť je do návrhu zákona zaradená z dôvodu utvorenia podmienok na reálnu tvorbu systému vzdelávania. Primárne je potrebné utvoriť právne podmienky na vznik a zavedenie samotných vzdelávacích programov, nakoľko aktuálne vzdelávacie programy neexistujú, resp. existujú čiastkovo ako iniciatíva vzdelávateľov bez reálnej podpory v zákone.

Nakoľko návrh zákona navrhuje zaviesť ako podmienku špecializácií sociálnej práce a výkonu nadstavbových odborných činností absolvovanie akreditovaného vzdelávania, navrhuje sa, aby Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhodovalo o akreditácii špecializačného vzdelávacieho programu (špecializácie v sociálnej práci) a o akreditácii vzdelávacieho programu (nadstavbové odborné činnosti).

Navrhuje sa, aby ministerstvo zriadilo ako poradný orgán akreditačnú komisiu na overovanie skutočnosti, že špecializačný vzdelávací program a vzdelávací program zodpovedajú štandardom ustanoveným nariadením, overovanie podmienky, že špecializačná skúška a odborná skúška bude vykonaná spôsobom ustanoveným týmto zákonom, overovanie podmienky zabezpečenia odborne spôsobilého a lektorsky spôsobilého garanta špecializačného vzdelávacieho programu a vzdelávacieho programu, odborne spôsobilého a lektorsky spôsobilého lektorského zboru na uskutočňovanie špecializačného vzdelávacieho programu a vzdelávacieho programu a na preverovanie plnenia podmienok, ak nastanú zmeny počas platnosti udelenej akreditácie (napr. zmena lektora).

K § 29 a 30

Vzhľadom na úplnú absenciu právnej úpravy akreditácie vzdelávacích programov zodpovedajúcej požiadavkám sociálnej práce ako aj oblasti sociálnych vecí a rodiny sa navrhuje podrobná úprava podmienok akreditácie v oblasti vzdelávania. Navrhuje sa, aby podmienkou udelenia akreditácie bolo, aby vzdelávacia inštitúcia spĺňala podmienky kladené na vzdelávaciu inštitúciu podľa § 5 zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, aby táto vzdelávacia inštitúcia mala spracovaný vzdelávací program zodpovedajúci štandardu vzdelávacích programov ustanovených v nariadení vlády Slovenskej republiky, vrátane spôsobu zabezpečenia vykonania záverečnej skúšky (napr. spôsob vykonania praktickej časti skúšky, spôsob overenia teoretických vedomostí – písomný/ústny) v súlade so zákonom. Zároveň sa navrhuje, aby podmienkou bolo aj splnenie pomerne prísnych požiadaviek na garanta vzdelávacieho programu a lektorský zbor.

Navrhuje sa, aby odbornou spôsobilosťou garanta vzdelávacieho programu bolo ukončené vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa alebo udelený vedecko-pedagogický titul v odbore zodpovedajúcom vzdelávaciemu programu a najmenej päťročná prax v odbore, ktorého sa vzdelávací program týka a lektorskou spôsobilosťou bola najmenej trojročná sústavná pedagogická alebo lektorská činnosť (návrh je formulovaný tak, aby sa nevyskytovali problémy v praxi pri započítavaní praxe – pod slovom sústavne je zahrnutá aj situácia lektorskej/pedagogickej činnosti na dobu určitú, dohodu a pod, t. j. nebude sa vyžadovať aktuálny výkon ku dňu posudzovania, resp. neprerušovaný výkon napr. počas prázdnin a podmienka bude splnená aj v prípade ak jednotlivé výkony lektorskej/pedagogickej činnosti nebudú na seba bezprostredne nadväzovať).

U lektora sa očakáva ukončené vysokoškolské vzdelanie najmenej druhého stupňa odbore, ktorého sa týka lektorská činnosť, spolu najmenej tri roky praxe v odbore, ktorého sa týka lektorská činnosť a rok sústavnej pedagogickej alebo lektorskej činnosti. Navrhuje sa tiež, aby sa splnenie podmienky odbornej praxe nevyžadovalo u lektora, ktorý je vysokoškolský učiteľ alebo má udelený vedecko-pedagogický titul a predmetom jeho predpokladanej lektorskej činnosti má byť predmet, ktorý vyučuje a aby akreditačná komisia mohla odporučiť odpustenie odbornej praxe alebo uznanie podmienky sústavnej pedagogickej/ lektorskej činnosti za splnenú v prípade, že sa nebude jednať o garanta a ak to dovoľuje predmet predpokladanej lektorskej činnosti.

Okrem uvedených podmienok sa navrhuje, aby vzdelávacia inštitúcia disponovala aj primeranými materiálno - technickými podmienkami na samotnú realizáciu vzdelávania. Splnenie týchto podmienok musí vzdelávacia inštitúcia dokladovať k žiadosti o akreditáciu.

Návrh obsahuje náležitosti žiadosti a jej príloh a mechanizmu na zachovanie kontinuity akreditácie.

K § 31

Navrhuje sa, aby ministerstvo vo veciach udelenia/neudelenia akreditácií rozhodovalo na základe odporúčania akreditačnej komisie na udelenie akreditácie. Akreditáciu bude možné udeliť na dobu najviac 5 rokov a nebude ju možné previesť na inú právnickú osobu alebo fyzickú osobu. V prípade ak ministerstvo udelí akreditáciu bude namiesto písomného rozhodnutia vydané osvedčenie o udelení akreditácie. Navrhuje sa tiež zaviesť mechanizmus na účely zabezpečenia bezproblémového prechodného obdobia pri podaní ďalšej žiadosti o akreditáciu už akreditovaného programu.

K § 32

Navrhuje sa zaviesť dva mechanizmy ukončenia akreditácie – zánik akreditácie zo zákona (na žiadosť vzdelávacej inštitúcie, ak bola vzdelávacia inštitúcia zrušená alebo zanikla alebo ak zanikol predmet jej činnosti - vzdelávanie, uplynutím platnosti akreditácie) a konaním ministerstva.

Navrhuje sa taxatívne určiť situácie, kedy ministerstvo rozhodne o odňatí udelenej akreditácie - poskytnutie nepravdivých alebo neúplných údajov, závažné alebo opakované porušovanie povinností (za závažné porušenie povinností je možné považovať napr. vydanie osvedčenia fyzickej osobe, ktorá sa nezúčastnila vzdelávacieho programu, nesplnenie dohodnutých podmienok vzdelávacieho programu vo vzťahu k účastníkom vzdelávacieho programu) alebo uskutočňovanie vzdelávacieho programu bez akreditácie (vzdelávacia inštitúcia s udelenou akreditáciou podľa tohto zákona začne uskutočňovať iný vzdelávací program, na ktorý nemá udelenú akreditáciu hoci sa to vyžaduje). Zároveň sa navrhuje upraviť situácie, kedy ministerstvo môže začať konanie o odňatí udelenej akreditácie (pri porušení povinností ustanovených zákonom - § 33).

K § 33

Vzdelávacia inštitúcia, ktorej ministerstvo vydalo osvedčenie o udelení akreditácie bude povinná uskutočňovať akreditovaný vzdelávací program za takých podmienok, za akých sa osvedčenie o udelení akreditácie vydalo, viesť dokumentáciu akreditovaného vzdelávacieho programu, viesť zoznam vydaných dokladov o ukončenom akreditovanom vzdelávacom programe a oznamovať údaje zo zoznamu ministerstvu a na účely štátnych štatistických zisťovaní a zabezpečovať profesionálne vykonávanie vzdelávacieho programu (neprofesionálne vykonávanie praxí, neprofesionálne lektorovanie).

Navrhuje sa zároveň zaviesť mechanizmus pre prípad, ak počas platnosti akreditácie nastanú zmeny v plnení podmienok akreditácie - zmena lektorov, garantov, miesta výkonu teoretickej časti, resp. praktickej časti vzdelávania a pod., ktoré bude vzdelávacia inštitúcia povinná oznámiť. Spôsob zmeny preverí akreditačná komisia ministerstva.

K § 34

Samostatné ustanovenie je venované osvedčeniam o špecializácii absolventom akreditovaného špecializačného študijného programu a osvedčeniam odbornej spôsobilosti na vykonávanie príslušnej nadstavbovej metódy. Navrhuje sa upraviť aj podmienky samotnej skúšky. Na účely vykonania skúšky bude zriadená najmenej trojčlenná skúšobná komisia zložená zo zástupcov vzdelávacej inštitúcie, ktorá realizovala vzdelávací program, vzdelávacích inštitúcií uskutočňujúcich akreditovaný vzdelávací program a z menovaných zástupcov profesijnej rady komory.

Navrhuje sa, aby osvedčenie bolo vydané až po úspešnom absolvovaní špecializačnej alebo odbornej skúšky, aby osvedčenia boli verejnou listinou a vydávali sa na dobu neurčitú s neobmedzenou platnosťou samozrejme s výnimkou pre prípady, ak osvedčenie vydala vzdelávacia inštitúcia, ktorej bola odňatá akreditácia z dôvodu, že bola získaná na základe nepravdivých alebo neúplných údajov alebo bolo osvedčenie vydané v rámci vzdelávacieho programu, na ktorý vzdelávacia inštitúcia nemala akreditáciu.

K § 35

Navrhuje sa aby ministerstvo viedlo a na svojom webovom sídle zverejňovalo zoznam vzdelávacích inštitúcií, ktoré uskutočňujú akreditovaný vzdelávací program.

K § 36

Nakoľko sa ustanovenie o profesijných tituloch stalo osobitne pre sociálnu prácu nevyhnutnosťou, navrhuje sa v spoločných ustanoveniach upraviť profesijné tituly sociálnej práce. Enormné množstvo absolventov vysokoškolského študijného odboru sociálna práca jednoducho vyžaduje jasnú a

jednoznačnú úpravu toho, kto vlastne je sociálny pracovník – kto si o sebe môže povedať, že je sociálny pracovník a koho tak môžeme oslovovať, t. j. že sociálnu prácu, treba aj prakticky vykonávať a plniť isté podmienky smerom k profesii. Je doslova nevyhnutné začať budovať kredit profesie aj takýmito podpornými opatreniami.

Navrhuje sa teda, aby profesijné tituly „sociálny pracovník“ a „asistent sociálnej práce“ mohli používať len fyzické osoby, ktoré splnili podmienky na výkon tej ktorej profesie podľa tohto zákona. Návrh počíta pre budúce obdobie aj s používaním rozšírených profesijných titulov podľa špecializácie či osvedčenia na výkon nadstavbovej odbornej činnosti.

K § 37

Vzhľadom na návrh na úpravu podmienok výkonu profesie sociálny pracovník a asistent sociálnej práce ale aj podmienok výkonu nadstavbových odborných metód práce je potrebné osobitne upraviť uznávanie diplomov, vysvedčení, osvedčení a ostatných dokladov o vzdelaní vydaných v zahraničí. Na uznávanie dokladov o kvalifikácii (vysokoškolskom vzdelaní) vydaných zahraničnou strednou školou alebo zahraničnou vysokou školou by bolo tak ako doposiaľ príslušné MŠVVaŠ SR (zákon č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií v znení neskorších predpisov). Na porovnanie diplomov, vysvedčení, osvedčení a iných dokladov vydaných zahraničnou školou alebo inými oprávnenými orgánmi v zahraničí podľa právnych predpisov príslušného štátu svedčiacich o absolvovaní vzdelávania zodpovedajúceho ustanovenému štandardu špecializačného vzdelávacieho programu alebo ustanovenému štandardu vzdelávacieho programu by bola príslušná komora, nakoľko doposiaľ takáto kompetencia nie je zverená nikomu. Na toto konanie komory sa vzťahuje zákon č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií v znení neskorších predpisov.

Na konanie (všeobecný predpis o správnom konaní) o uznávaní dokladov bude príslušná profesijná rada komory, odvolacím orgánom bude predstavenstvo komory.

K § 38

Návrh obsahuje aj časť správnych deliktov – podstatu prípadných priestupkov (napr. neoprávnené užívanie profesijného titulu v rozpore so zákonom) plne rieši zákon o priestupkoch. Navrhuje sa, aby sa správneho deliktu dopustila vzdelávacia inštitúcia, ak by uskutočňovala študijný program podľa tohto zákona bez akreditácie a akreditácia sa naň vyžaduje a komora, ak by nepostupovala podľa zákona (napr. nečinnosť) vo veciach členstva v komore, vydávania a odňatia povolenia, uznávania dokladov o absolvovaní vzdelávania vydaných zahraničnou inštitúciou. Na konanie o správnych deliktoch bude príslušné ministerstvo a na konanie by sa vzťahoval všeobecný predpis o správnom konaní so zákonom upravenými odchýlkami.

K § 39

Na konanie o povolení, na konanie o akreditácii a na konanie o správnych deliktoch a na disciplinárne konanie sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní so zákonom stanovenými odchýlkami

K § 40

Navrhuje sa v spoločných ustanoveniach upraviť, že splnenie kvalifikačného predpokladu, osobitného kvalifikačného predpokladu a odbornej spôsobilosti sa preukazuje overenou fotokópiou dokladu.

K § 41 a 42

V prechodných ustanoveniach sa navrhuje podrobne upraviť spôsob vzniku komory. Vzhľadom k tomu, že nie je možné využiť žiadne inštitucionálne mechanizmy sociálnej práce lebo oblasť sociálnej práce nebola doposiaľ žiadnym spôsobom inštitucionálne zabezpečená, jedná sa o pomerne unikátnu situáciu. Tak, ako na prípravu ostatných častí zákona, je aj účinnosť ustanovení o komore prispôsobená reálnej možnosti prípravy jej zriadenia, okrem účinnosti ustanovení o komore k 1. septembru 2015, je potrebné v prechodných ustanoveniach upraviť aj spôsob vzniku komory prostredníctvom ustanovujúceho snemu.

Na prípravu zriadenia komory sa navrhuje zriadiť prípravný výbor na zriadenie komory (členstvo v prípravnom výbore je čestné, členovia prípravného výboru majú nárok na cestovné náhrady podľa osobitného predpisu, ktoré im vzniknú v súvislosti s činnosťou v prípravnom výbore). Návrhy fyzických osôb a právnických osôb na vymenovanie za člena prípravného výboru bude prijímať ministerstvo od 1. januára 2015 do 31. januára 2015 písomne na adresu ministerstva. Prvé stretnutie prípravného výboru zvolá ministerstvo. Prípravný výbor sa pri svojej činnosti riadi pravidlami, ktoré si sám určí.

Úlohou prípravného výboru bude vypracovať základné dokumenty komory. Prípravný výbor organizačne zabezpečí ustanovujúci snem komory do 30. septembra 2015 a prípravný výbor bude zrušený momentom zvolenia orgánov komory.

Rokovanie ustanovujúceho snemu komory vedie predseda prípravného výboru. Navrhuje sa, aby ustanovujúci snem komory schvaľoval štatút komory, rokovací poriadok komory, volebný poriadok komory, disciplinárny poriadok komory, hospodársky poriadok komory a etický kódex nadpolovičnou väčšinou prítomných zakladajúcich členov komory a zvolí orgány komory.

Sociálni pracovníci a asistenti sociálnej práce, ktorí majú záujem o členstvo v komore môžu podať žiadosť (spolu s fotokópiou dokladu o vzdelaní a potvrdením o praxi) o zápis do zoznamu zakladajúcich členov komory prípravnému výboru od 1. februára 2015 do 31. júna 2015. Prípravný výbor vedie zoznam zakladajúcich členov komory, určí čas a miesto konania ustanovujúceho snemu komory a zabezpečí doručenie návrhov základných dokumentov komory zakladajúcim členom komory na ustanovujúci snem komory v lehote 30 dní pred konaním ustanovujúceho snemu komory.

Nakoľko nie je možné odhadnúť záujem sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce o post zakladajúceho člena komory, je potrebné pripraviť aj variant vyššieho záujmu o ustanovujúci snem komory - ak k 1. júlu 2015 bude vedených v zozname zakladajúcich členov komory viac ako 500 zakladajúcich členov komory, osoby zapísané v zozname zakladajúcich členov komory zvolia do 31. augusta 2015 delegátov na ustanovujúci snem komory podľa kľúča, ktorý určí prípravný výbor - možností je viac, ako reálna prichádza do úvahy najmä možnosť regionálneho stretnutia zakladajúcich členov a následného delegovania zástupcov podľa určeného kľúča.

Navrhuje sa tiež, aby sociálny pracovník a asistent sociálnej práce, ktorý bude zapísaný v zozname zakladajúcich členov komory bol automaticky zapísaný dňom zvolenia orgánov komory za člena komory.

K § 43 a 44

Hoci predkladaný návrh navrhuje upraviť všeobecné podmienky výkonu sociálnej práce na účely a za podmienok ustanovenými konkrétnymi právnymi predpismi, je súčasťou prechodných ustanovení aj úprava zohľadňujúca skutočnosť, že sociálnu prácu aktuálne vykonávajú odborníci z rôznych oblastí, t.j. aby jednoznačne mohli tí, ktorí budú plniť podmienky na výkon svojho povolania (reálne vykonávaného) ku dňu účinnosti zákona, naďalej pokračovať vo výkone svojho povolania.

Navrhuje sa, aby v prípade, ak fyzická osoba, ktorá 31. decembra 2014 vykonávala sociálnu prácu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2014 a ktorá nespĺňa podmienky odbornej spôsobilosti na výkon profesie ustanovené navrhovaným zákonom, bola považovaná za asistenta sociálnej práce, ak

získala vzdelanie v oblasti sociálnej práce (napr. dvojročné pomaturitné štúdium) alebo má ukončené vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa v študijnom odbore psychológia, právo, sociálne služby a poradenstvo, verejná politika a verejná správa alebo v študijných odboroch pedagogického zamerania. Navrhuje sa tiež, aby fyzická osoba, ktorá získala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore psychológia, právo, sociálne služby a poradenstvo, verejná politika a verejná správa alebo v študijných odboroch pedagogického zamerania, bola považovaná za sociálneho pracovníka. Na tieto fyzické osoby, považované za sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce sa bude návrh zákona vzťahovať rovnako (vrátane profesijných titulov a vzdelávania) s výnimkou členstva v komore a výkonu samostatnej praxe.

V ostatných prípadoch (t. j. v prípade iného vzdelania) bude môcť fyzická osoba pôsobiť v pozícii asistent sociálnej práce, avšak bez práva používať profesijný titul a nebudú sa na ňu vzťahovať ani ostatné ustanovenia podľa tohto zákona okrem ustanovení o sústavnom vzdelávaní.

U fyzickej osoby, ktorá bude spĺňať kvalifikačný predpoklad zodpovedajúci asistentovi sociálnej práce a ktorá vykonáva k 1. januáru 2015 sociálnu prácu na výkon ktorej sa vyžaduje splnenie kvalifikačného predpokladu na výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom, sa bude kvalifikačný predpoklad na výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom považovať za splnený.

K § 44

Navrhuje sa tiež vyriešiť situáciu, kedy sociálny pracovník bude vykonávať sociálnu prácu v ustanovenom špecializovanom odbore sociálnej práce (účinné od 1. januára 2016) a reálne nemá možnosť splniť osobitný kvalifikačný predpoklad ustanovený k dňu účinnosti – u sociálneho pracovníka, ktorý bude vykonávať sociálnu prácu v takomto úseku, t. j. špecializovanom odbore sociálnej práce ustanovenom nariadením, sa považuje za sociálneho pracovníka, sa bude považovať podmienka osobitného kvalifikačného predpokladu na výkon sociálnej práce špecializovanými odbornými činnosťami do 31. decembra 2020 za splnenú.

K § 45 a prílohe k zákonu

Zavádza sa odkaz na zoznam prebraných právne záväzných aktov Európskej únie (Smernica EPaR 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií) vo väzbe na úpravu navrhnutú v § 37 ods. 2 .

Čl. II

V súvislosti s návrhom na utvorenie podmienok na zavedenie výkonu samostatnej praxe v profesii sociálny pracovník je potrebné vykonať príslušné zmeny aj v zákone č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) tak, aby sa na výkon samostatnej praxe nevzťahoval živnostenský zákon rovnako ako na iné profesie tohto charakteru. Tento čl. nadobudne účinnosť k 1. októbru 2015.

Čl. III

K bodu I

V súvislosti s novou právnou úpravou sociálnej práce a podmienok jej výkonu v praxi je potrebné doplniť do všeobecného ustanovenia o sociálnej práci vykonávanej na účely zabezpečenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately odvolanie na nový zákon.

K bodu 2 až 4

V súvislosti s novou právnou úpravou sociálnej práce a podmienok jej výkonu v praxi je potrebné jednoznačne doplniť ustanovenia o kvalifikačných predpokladoch na účely sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately tak, aby zodpovedali odbornej spôsobilosti ustanovenej v novej právnej úprave vrátane jej prechodných ustanovení.

Čl. IV

V súvislosti s novou právnou úpravou sociálnej práce a podmienok jej výkonu v praxi je potrebné zmeniť ustanovenie o kvalifikačných predpokladoch na vykonávanie sociálnej posudkovej činnosti na účely peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia tak, aby zodpovedali odbornej spôsobilosti ustanovenej v novej právnej úprave vrátane jej prechodných ustanovení.

Čl. V

K bodu 1 a 2

V súvislosti s novou právnou úpravou sociálnej práce a podmienok jej výkonu v praxi je potrebné zosúladiť ustanovenia o kvalifikačných predpokladoch na vykonávanie sociálnej práce na účely sociálnych služieb tak, aby úprava kvalifikačných predpokladov zodpovedala novej právnej úprave vrátane jej prechodných ustanovení.

Čl. VI

Vzhľadom na skutočnosť, že sa navrhuje významný zásah do aktuálnych podmienok výkonu sociálnej práce, prechodné ustanovenia v kombinácii z rôznou účinnosťou ustanovení zákona utvárajú podmienky na postupne zavádzanie systému ďalšieho vzdelávania, špecializácií a na konštituovanie a prevádzkovanie komory – navrhuje sa, aby ustanovenia o komore nadobudli účinnosť k 1. septembru 2015, ustanovenia o samostatnej odbornej praxi k 1. októbru 2015, ustanovenia o špecializáciách a celoživotnom vzdelávaní k 1. januáru 2016.

Bratislava 23. apríla 2014

Robert Fico, v. r.
predseda vlády
Slovenskej republiky

Ján Richter, v. r.
minister práce, sociálnych vecí
a rodiny Slovenskej republiky